# PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

## w Szkole Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „ Inki ” w Grudnej Górnej

Grudna Górna 2026r.

**Spis treści:**

I. Podstawa prawna..... 3
II. Postanowienia ogólne..... 3
III. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem ..... 4
IV. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu…… 4
V. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego .....4
VI. Kradzieże na terenie szkoły..... 4
VII. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole ..... 5
VIII. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia ..... 6
IX. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych ..... 6
X. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej..... 7
XI. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach ..... 8
XII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej ..... 8
XIII. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły.....9
XIV. Uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych .....9
XV. Informacja, że uczeń spożywa alkohol, przejawia zachowania świadczące o demoralizacji……9
XVI. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń może być pod wpływem alkoholu/ innych środków. ..... 10
XVII. Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk ..... 11
XVIII. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk ..... 11
XIX. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia ..... 12
XX. Akty przemocy i agresji w szkole ..... 12
XXI. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie ..... 14
XXII. Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych ..... 14
XXIII. Zasady korzystania z telefonów komórkowych (innych urządzeń) na terenie szkoły..... 16
XXIV. Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego w szkole ..... 17
XXV. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa..... 17
XXVI. Postępowanie w przypadku wystąpienia ryzyka popełnienia próby samobójczej ucznia.....19
XXVII. Próba samobójczy ucznia na terenie szkoły ..... 20
XXVIII. Próba samobójcza ucznia poza terenem szkoły……..20
XXIX. Śmierć samobójcza ucznia……21
XXX. Żałoba po śmierci ucznia..... 21
XXXI. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych ..... 21
XXXII. Epizod psychotyczny ucznia ..... 22
XXXIII. Incydent bombowy..... 23
XXXIV. Procedura po ogłoszeniu alarmu bombowego……24
XXXV. Próbna ewakuacja……..25
XXXVI. Procedura w przypadku zagrożenia choroba zakaźną……26
XXXVII. Procedura postepowania z uczniem przewlekle chorym……..……27
XXXVIII. Procedura podawania leków uczniom przez nauczycieli……...31
XXXIX. Wtargnięcie na teren szkoły osoby stwarzającej zagrożenie……..32
XL. Procedura w przypadku ogłoszenia alarmu lotniczego……..….34
XLI. Procedura postepowania po zakończeniu trwania kryzysu……37
XLII. Procedura wejścia na teren szkoły……..38

**I. Podstawa prawna:**

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2026 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich { Dz. U. z 2026r., poz. 163);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025r., poz. 881).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820);
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 202 r. poz. 917).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 lipca 2023r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023r., poz. 1798);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2020r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 1449);
9. 9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1907);
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 645);
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 lutego 2025 r. w sprawie ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (Dz.U. z 2025 r. poz. 253).
12. Statut Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „ Inki" w Grudnej Górnej.

**II. Postanowienia ogólne:**

Ilekroć mowa w niniejszej procedurze o:
- Szkole – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „ Inki" w Grudnej Górnej
- Dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „ Inki" w Grudnej Górnej;
- Rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców (prawnych opiekunów).

**III. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem.**

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, ustala podstawowe okoliczności zagrożenia i ocenia wstępnie jego możliwe skutki.

2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje czynności mające na celu odizolowanie uczniów od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu.

3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.

4. Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba zawiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe).

5. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi.

**IV. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów.**

1. Zwierzę bez opieki właściciela na terenie szkoły.

a) Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia izoluje uczniów od zwierzęcia (uczniowie nie wychodzą z klasy, a gdy są na boisku na polecenie nauczycieli wracają do budynku szkoły, podczas przebywania zwierzęcia na korytarzu izolują się w klasach).

b) Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zawiadamia dyrektora szkoły.

c) Nauczyciel lub pracownik będący świadkiem zdarzenia podejmuje działania zmierzające do odizolowania zwierzęcia.

d) Dyrektor, nauczyciel lub inny pracownik szkoły wzywa Straż Pożarną, ewentualnie służby weterynaryjne.

2. Osoby trzecie bezzasadnie przebywające na terenie szkoły lub osoby zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły

a) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia dyrektora szkoły.

b) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w szkole stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jej terenu i zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.

c) W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia policję.

**V. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego**

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga ora z dyrektora szkoły.

2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje wychowawcę lub pedagoga oraz dyrektor szkoły.

3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.

4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców sprawcy i przekazuje sprawę dyrektorowi szkoły, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.

5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicem podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

**VI. Kradzieże na terenie szkoły**

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.

2. Następnie nauczyciel sporządzają notatkę z zaistniałego zdarzenia.

3. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.

4. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy oraz dyrektorowi szkoły.

5. Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia.

6. W sytuacji ujawnienia sprawcy, wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia oraz sposób ukarania ucznia.

7. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami.

8. W uzasadnionym przypadku pedagog i wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informują rodziców poszkodowanego i sprawcy.

9. Postanowienia dodatkowe:

a) Szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe, np. telefony komórkowe, biżuterię, odtwarzacze MP3 i MP4, pieniądze, urządzenia teleinformatyczne, rowery, hulajnogi itp. Przynoszone przez ucznia do szkoły, imprezy szkolne, wycieczki szkolne.

b) Na lekcji wychowania fizycznego rzeczy pozostawione są w szatni lub sali lekcyjnej a uczniowie nie mają prawa podczas lekcji wchodzić do szatni.

## VII. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące, narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, tzw. „dopalacze”.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który jest świadkiem posiadania przez ucznia niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działanie zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w gabinecie dyrektora szkoły, pokoju nauczycielskim lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych uczniów).

2. Jeżeli uczeń nie chce oddać przedmiotu lub substancji nauczyciel interweniujący natychmiast powiadamia dyrektora szkoły a w uzasadnionych sytuacjach rodzica i policję.

3. Wychowawca bądź pedagog odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców i dyrektora szkoły, wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o grożącym niebezpieczeństwie oraz informując o sposobie ukarania.

4. Jeżeli jest to prawnie możliwe, wychowawca lub pedagog oddaje przedmiot rodzicom oraz sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to substancja psychoaktywna, lub przedmiot zagrażający zdrowiu i życiu dyrektor szkoły, pedagog lub interweniujący nauczyciel wzywa policję.

## VIII. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia: gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby- poprzez wyznaczonego ucznia - wzywa pielęgniarkę szkolną.

2. Pielęgniarka określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców ucznia oraz ustala dalszą opiekę nad uczniem.

3. W przypadku nieobecności pielęgniarki, nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły poprzez wyznaczonego ucznia. Osoba odbierająca informację powiadamia rodziców oraz ustala sposób odebrania ucznia ze szkoły przez rodzica.

4. Do momentu odebrania ucznia przez rodzica lub, jeśli jest to konieczne – przyjazdu pogotowia ratunkowego - uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie ucznia, nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły i rodziców ucznia.

6. Jeśli uczeń odczuwa niedyspozycję zdrowotną w pierwszej kolejności powinien zgłosić się do pielęgniarki szkolnej, następnie do wychowawcy, dyrektora.

7. Ucznia niepełnoletniego, który źle się czuje może odebrać ze szkoły tylko rodzic lub wyznaczona przez niego osoba pełnoletnia z rodziny ( babcia, dziadek, ciocia itp.)

8. Jeśli jest konieczne przewiezienie ucznia do szpitala:

a) uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy rodzic;

b) w przypadku niemożności udziału rodzica, uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności dyspozycyjności): pedagog, psycholog, wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora inny pracownik szkoły.

9. Nauczyciel lub (pielęgniarka gdy jest obecna) sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:

a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
b) miejsce zdarzenia;
c) imię i nazwisko ucznia oraz klasę;
d) opis zdarzenia i podjęte działania.

## IX. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych

Wypadek ucznia: nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli itp.).

1. Nauczyciel (inny pracownik szkoły) będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, wzywa pielęgniarkę szkolną, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.

2. Nauczyciel lub pielęgniarka szkolna o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia, również dyrektora szkoły.

3. Rodzic ucznia powinien niezwłocznie przybyć do szkoły i odebrać ucznia, a w razie konieczności- jechać z nim do szpitala.

4. W przypadku braku kontaktu z rodzicami lub niemożności ich przybycia - uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności): pedagog, wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora inny pracownik szkoły.

5. Nauczyciel sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:

a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
b) miejsce zdarzenia;
c) imię i nazwisko ucznia oraz klasę;
d) opis zdarzenia i podjęte działania.

6. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałych uczniów z pomieszczenia. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.

7. O każdym wypadku dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pracownik szkoły zawiadamia:
a) rodziców;
b) pracownika służby BHP;

c) społecznego inspektora pracy;

8. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty.

9. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie Państwowego Inspektora Sanitarnego.

10. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

## X. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom głównie wykwalifikowana pielęgniarka szkolna.

2. Pod nieobecność wykwalifikowanej pielęgniarki szkolnej pomocy uczniom udzielają nauczyciele, którzy przeszli kurs udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej (nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa i nauczyciele wychowania fizycznego), wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.

3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku zabezpieczającego, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca - niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.

4. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem ucznia lub lekarzem.

5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą uczniów, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów.

6. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne.

7. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy, należy bezzwłocznie poinformować dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.

8. Po przybyciu do szkoły rodzice lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

## XI. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach

1. Wychowawca w przypadku opuszczania przez ucznia pojedynczych lekcji lub całych dni bez usprawiedliwienia informuje rodzica o absencji i ustala przyczynę nieobecności.

2. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym, którego kserokopię zachowuje.

3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami i odnotowuje ten fakt w dzienniku. Rozmowa ma na celu przekazanie informacji o konsekwencjach opuszczania zajęć lekcyjnych, formie ukarania ucznia oraz zobowiązanie rodziców do większej kontroli nad dzieckiem.

4. Jeżeli został przez sąd przydzielony kurator, wychowawca powiadamia o powyższej absencji ucznia również kuratora, a fakt odbycia rozmowy odnotowuje w dzienniku.

5. W przypadku braku poprawy zachowania ucznia lub braku zainteresowania ze strony rodziców, wychowawca, pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują inne, przewidziane w statucie działania wychowawczo - dyscyplinujące.

## XII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej

1. Opiekun grupy/kierownik wycieczki ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia:

a) poza miejscem zamieszkania - poszukiwanie podejmuje kierownik wycieczki, a grupa z opiekunami pozostaje w ustalonym miejscu;

b) w miejscu zamieszkania - opiekun grupy telefonicznie informuje dyrekcję szkoły, która deleguje osobę do doprowadzenia grupy do szkoły, a opiekun podejmuje poszukiwania.

2. Po odnalezieniu ucznia opiekun grupy/ kierownik wycieczki:

a) wyjaśnia przyczyny, które doprowadziły do takiej sytuacji;
b) uświadamia odnalezionej osobie konsekwencje jej zachowania;
c) jeśli oddalenie było nieświadome, przypomina regulamin wycieczki i udziela uczniowi upomnienia;
d) jeśli oddalenie było świadome – przypomina regulamin wycieczki i informuje ucznia o wszczęciu wobec niego statutowych czynności dyscyplinujących;

e) informuje rodziców.
3. Jeśli poszukiwania ucznia są bezskuteczne, opiekun/kierownik grupy informuje policję, dyrektora szkoły i rodziców.

## XIII. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły

Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 roku (z późniejszymi zmianami) o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U z dn. 30 stycznia 1996 r.) na terenie szkoły obowiązuje bezwzględny zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych.

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy ucznia, który pali papierosa (w tym papierosa elektronicznego) wzywa go do zaprzestania palenia i powiadamia o danym fakcie wychowawcę ucznia lub pedagoga oraz dyrektora szkoły.

2. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga i wychowawcy oraz dyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i bezwzględnego przestrzegania przez ucznia statutu szkoły. Pedagog sporządza kontrakt ze szczególnym uwzględnieniem jego warunków (z możliwością skreślenia z listy uczniów, który podpisuje uczeń i jego rodzice. Fakt ten wychowawca w postaci uwagi odnotowuje w zeszycie wychowawcy.

3. Pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z uczniem i rodzicami; proponuje rodzicom udanie się z uczniem do specjalisty w celu uzyskania pomocy.

## XIV. Na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych

1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, pedagoga i dyrektora szkoły.

2. Nauczyciel izoluje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa i zostawia go pod opieką innego nauczyciela, pracownika szkoły.

3. Dyrektor szkoły powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.

4. W sytuacji gdy narkotyki bądź alkohol są zagrożeniami dla zdrowia wychowanka, dyrektor powiadamia pielęgniarkę, a ta z kolei decyduje o wezwaniu lekarza, który podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu z chorym.

5. W przypadku odmowy współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z się z nimi, dyrektor szkoły wzywa policję, która może przewieźć ucznia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia.

6. Następnie nauczyciel lub wychowawca klasy rozpoczyna procedurę dyscyplinującą zgodnie z zapisami w statucie szkoły.

## XV. Informacja, że uczeń niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji .

Demoralizacja: naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych (art.4 §1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich).

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.

2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga i dyrektora szkoły.

3. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

**XVI. Nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych.**

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy;

2. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie; korzysta z pomocy pielęgniarki szkolnej;

3. Jeśli wymaga tego sytuacja nauczyciel wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej;

4. Nauczyciel zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, albo niemożliwy jest z nimi kontakt telefoniczny o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia niepełnoletniego ucznia w policyjnym pomieszczeniu zawiadamia się rodziców oraz sąd rodzinny.

6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

**XVII. Nauczyciel (inny pracownik szkoły) znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk**

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.

3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. Nauczyciel-świadek sporządza z wydarzenia notatkę służbową.

**XVIII. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk**

1. Nauczyciel, dyrektor w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog ) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.

Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji, ale może zlecić uczniowi, aby ten sam wyciągnął przedmioty z plecaka, kieszeni itp.

2. O zaistniałym fakcie, dyrektor a podczas jego nieobecności nauczyciel, powiadamia rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w miejscu zdarzenia.

3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki należy wezwać policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

UWAGA:

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 roku życia- należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny.

## XIX. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia

Definicja:

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników lub nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on wyznaczonego ucznia z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do dyrektora szkoły. Nauczyciel odnotowuje informacje na temat zachowania ucznia na lekcji, w zeszycie uwag wychowawcy.

2. Pedagog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora.

3. Pedagog wraz z wychowawcą podejmuje działania wychowawczo- dyscyplinujące wobec uczniów, którzy przeszkadzali w prowadzeniu zajęć. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.

4. Jeżeli uczeń w rażący sposób naruszył zasady obowiązujące w szkole, dyrektor wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.

5. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie popełnili wykroczenie).

## XX. Akty przemocy i agresji w szkole

Zdarzenia i zachowania agresywne:

- groźby i zastraszanie;
- naruszenie godności osobistej (ubliżanie, wyszydzanie, rozpowszechnianie kłamstw słownie lub w internecie, obraźliwe napisy, ośmieszanie, obmawianie, manipulacja związkami przyjaźni;
- naruszenie nietykalności cielesnej poprzez uderzenie, kopnięcie, popychanie, przewrócenie, rozboje i wyłudzenia.

1. **Postępowanie gdy stronami zdarzenia są uczniowie:**

a) nauczyciel stara się doprowadzić do przerwania incydentu, w razie potrzeby wzywa pomoc;

b) udziela pomocy poszkodowanym, powiadamia pielęgniarkę szkolną, która w razie potrzeby wzywa pogotowie. W przypadku nieobecności pielęgniarki i potrzeby wezwania pomocy pogotowie wzywa nauczyciel lub dyrektor.

c) nauczyciel izoluje sprawcę czynu, pozostawiając go pod opieką pedagoga szkolnego lub innego nauczyciela;

d) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły i sporządza notatkę służbową;

e) dyrektor powiadamia rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu;

f) w przypadku odmówienia współpracy przez rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi dyrektor powiadamia policję;

g) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia oraz zabezpiecza ewentualne ślady i dowody w celu przekazania ich policji.

2. **Postępowanie gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i uczeń:**

a) nauczyciel powiadamia pedagoga szkoły lub innego nauczyciela i pozostawia ucznia (sprawcę czynu) pod jego opieką; nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, który informuje rodziców ucznia;

b) w przypadku odmówienia współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi dyrektor powiadamia policję;

c) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia, zabezpiecza ewentualne dowody w celu przekazania ich policji;

3. **Postępowanie gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i rodzic:**

a) nauczyciel przerywa stan zagrożenia;

b) nauczyciel prosi o obecność innego nauczyciela - świadka;

c) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły;

d) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia i powiadamia policję, jeśli zdarzenie ma charakter drastyczny (czynna napaść).

UWAGA! Nauczyciel ma prawo do obrony koniecznej.

4. **Agresywne zachowanie pracownika szkoły wobec ucznia:**

a) po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia/rodzica/pracownika szkoły, dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające;

b) dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika i informuje o nich rodziców ucznia;

c) dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę potwierdzoną podpisem rodziców i dołącza do dokumentacji.

5. **Agresywne zachowanie rodziców i innych osób dorosłych przebywających na terenie szkoły wobec uczniów:**

a) nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje próbę przerwania zachowania agresywnego i wstępnego rozpoznania okoliczności zdarzenia;

b) nauczyciel/ pracownik szkoły powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;

c) w przypadku gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję;

d) w sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, braku dyrektora) nauczyciel/pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia policję.

## XXI. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie

a) Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten pedagoga.

b) Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z uczniem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.

c) Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec ucznia i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania i wskazuje formy pomocy.

d) Pedagog sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy, którą podpisują również rodzice ucznia.

e) Jeżeli podejrzenia potwierdzają się lub istnieje uzasadniona obawa, że uczeń jest ofiarą przemocy, pedagog sporządza notatkę służbową oraz informuje policję i sąd rodzinny. W przypadku rodziny objętej dozorem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie informuje kuratora.

f) W uzasadnionych przypadkach pedagog lub psycholog uruchamia w szkole procedurę założenie Niebieskiej Karty.

## XXII. Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych

1. Sytuacje cyberprzemocy:

a) Przemoc werbalna w sieci - wulgarne wyzywanie, poniżanie, nękanie, ośmieszanie, straszenie, szantaż.
b) Rejestrowanie filmów i zdjęć wbrew woli.
c) Publikowanie i rozsyłanie w sieci filmów, zdjęć i informacji ośmieszających, kompromitujących

d) Podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli i działanie na jego niekorzyść.

2. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.

Osobą zgłaszającą fakt może być poszkodowany uczeń, jego rodzic, inni uczniowie, świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek, procedura interwencyjna powinna obejmować:
a) udzielenia wsparcia ofierze przemocy;
b) zabezpieczenia dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;

c) wyciągnięcia konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

3. Ustalenie okoliczności zdarzenia

a) Nauczyciel posiadający wiedzę o zajściu powiadamia wychowawcę klasy, który informuje o zajściu dyrektora i pedagoga szkolnego;

b) Dyrektor i pedagog szkolny, wspólnie z wychowawcą, dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie;

c) W przypadku złamania prawa np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp. należy bezwzględnie skontaktować się z policją. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.

4. Procedura reagowania wobec sprawcy przemocy

a) Pedagog szkolny powinien przeprowadzić rozmowę z uczniem - sprawcą przemocy. Jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym osobno;

b) Nie należy konfrontować sprawcy i ofiar cyberprzemocy;

c) Należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nim zachowanie ucznia;

d) Jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zmienił dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli istnieją inne przejawy demoralizacji ucznia.

5. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy przemocy Podejmując decyzję o udzieleniu kary należy wziąć pod uwagę:

a) rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznała ofiara;

b) czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;

c) świadomość popełnionego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę;

d) motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doznane prześladowanie;

e) rodzaj rozpowszechnionego materiału.

6. Reagowanie wobec ofiar cyberprzemocy.

a) udzielanie wsparcia psychicznego;

b) udzielenie porady w celu kolejnych przypadków cyberprzemocy;

c) po zakończeniu interwencji należy sprawdzić, czy wobec ucznia nie są stosowane dalsze działania odwetowe ze strony sprawcy.

7. Działania wobec świadków zgłaszających zdarzenie

a) nie należy upubliczniać udziału świadków w sprawie;

b) należy mieć na uwadze bezpieczeństwo świadka i nie narażać go na odwet ze strony sprawcy cyberprzemocy;

c) niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśnienia sprawy.

8. Sporządzanie dokumentacji z zajścia

a) Notatkę o zajściu sporządza pedagog szkolny na podstawie rozmów ze sprawcą zajścia, poszkodowanym i ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu zdarzeń.

b) Jeżeli rozmowa przebiegała w obecności świadka np. wychowawcy, powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.

c) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji.

## XXIII. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń multimedialnych na terenie szkoły

1. W czasie przebywania uczniów na terenie szkoły obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych umożliwiających porozumiewanie się na odległość lub rejestrowanie obrazu lub dźwięku.
2. Przed wejściem na teren szkoły uczeń ma obowiązek wyłączyć i schować w plecaku telefon komórkowy i inne urządzenia elektroniczne umożliwiające porozumiewanie się na odległość lub rejestrowanie obrazu.
3. Zakazu, o którym mowa w ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy:
1) nauczyciel wyrazi zgodę na korzystanie z telefonu komórkowego telefon komórkowy i innych urządzeń elektronicznych umożliwiających porozumiewanie się na odległość lub rejestrowanie obrazu lub dźwięku, jeżeli korzystanie z nich służy celom edukacyjnym związanym z danymi zajęciami;
2) dyrektor na wniosek rodzica wyrazi zgodę na korzystanie z telefonów w uzasadnionych w przypadku uczniów z chorobami przewlekłymi, np. cukrzycą do monitorowania glikemii;
3) wystąpi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia osób przebywających na terenie szkoły
4. W razie konieczności skontaktowania się z rodzicami czy omówienia ważnej sprawy dla ucznia, może on skorzystać z telefonu szkolnego znajdującego się w sekretariacie szkoły.
5. Jeżeli uczeń przynosi do szkoły telefon komórkowy lub inne urządzenia elektroniczne umożliwiające porozumiewanie się na odległość lub rejestrowanie obrazu lub dźwięku, robi to na odpowiedzialność swoją i rodziców.
6. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zaginięcie bądź kradzież sprzętu, o którym mowa w ust. 1.
7. Zasady użytkowania telefonów na wycieczkach i wyjazdach organizowanych przez szkołę, imprezach szkolnych każdorazowo ustala kierownik wycieczki. O przyjętych zasadach informuje się uczniów klas 0-VIII i rodziców.
8. W przypadku łamania przez ucznia zasad opisanych w niniejszym paragrafie na terenie szkoły nauczyciel odnotowuje każdorazowo ten fakt w zeszycie wychowawcy kl. IV – VIII w formie negatywnej uwagi z tym, że:
1) po otrzymaniu każdych kolejnych trzech negatywnych uwag kl. IV – VIII rodzic danego ucznia zostaje wezwany przez wychowawcę do szkoły;
2) po otrzymaniu trzech negatywnych uwag kl. IV - VIII wychowawca obniża ocenę zachowania śródroczną lub roczną;
3) otrzymanie każdych kolejnych trzech uwag skutkuje ponownym obniżeniem oceny zachowania.
4) w przypadku łamania przez ucznia kl. I – III na terenie szkoły zasad opisanych w niniejszym paragrafie, rodzic danego ucznia zostaje wezwany przez wychowawcę do szkoły celem ustalenia środków zaradczych.
9. Uczeń ma obowiązek bezwzględnego podporządkowania się poleceniu nauczyciela nakazującemu odłożenie telefonu komórkowego lub inne urządzenia elektronicznego do depozytu ( kancelaria dyrektora lub szafka, w której przechowuje się dzienniki, zamykana na klucz ) w razie złamania zakazu korzystania z w/w urządzeń.

## XXIV. Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacją służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
5. Policja również informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole.
7. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom.
8. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.
9. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego - ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

## XXV. Postępowanie dyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej

1. Podstawy prawne: Ustawa z dnia 26 października 1982r o postępowaniu w sprawach nieletnich Art.4 §1, 2 i Art. 4a. §1 „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, szczególnie naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, policji lub innego właściwego organu”.

§ 2 „Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję”.

Art. 4a „Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu”.

2. Podstawowe czynności dla dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego:

a) Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotować personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadomić rodziców ucznia oraz policję.

b) Zapewnić, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.

c) Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji:

- jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację;
- sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników;
- w rozmowie z pokrzywdzonym ustalić liczbę sprawców i ich dane personalne;
- nie nagłaśniać zdarzenia.

d) W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, zatrzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów):

- konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych. Nie należy zatrzymywać na siłę sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji;
- jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach;
- ofiarę należy odizolować od sprawców.

e) W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.

3. Zakazy:

a) Nie należy samemu konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.

b) Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni. Uczniowie sami mają wyciągnąć przedmioty z kieszenią i tornistrów.

4. Kategorie przestępstw z kodeksu karnego ścigane z urzędu:

a) udział w bójce lub pobiciu;
b) oprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej;
c) znęcanie się;
d) wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skarg lub wpłynięcia na złożone zeznania;
e) podrabianie dokumentów;
f) kradzież;
g) kradzież z włamaniem;
h) rozbój;
i) przywłaszczenie;
j) oszustwo

**XXVI. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia ryzyka podjęcia próby samobójczej ucznia.**

1. Postępowanie w przypadku stwierdzenia u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

**Działania uprzedzające:**

2. Do zachowań, które powinny zaniepokoić pracowników szkoły, gdyż mogą wskazywać na zamiary samobójcze, należą:
   a) mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie,
   b) pisanie listów pożegnalnych,
   c) przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania,
   d) mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku wyjścia z sytuacji,
   e) okaleczanie się, autoagresja,
   f) długotrwały stan smutku, przygnębienia,
   g) pozbywanie się osobistych i ważnych dla ucznia przedmiotów,
   h) izolowanie się, zamykanie się w sobie,
   i) rezygnacja z zajęć, w które dotychczas był zaangażowany.

3. Każdy nauczyciel powinien znać podstawową listę symptomów wskazujących na ryzyko samobójcze. Jeśli niepokojące zachowania zauważy inny pracownik niż nauczyciel, również powinien zgłosić swoje obserwacje wychowawcy lub dyrekcji.
4. W sytuacji, kiedy do zamachu samobójczego nie doszło, a obserwować można jedynie różnorodne zachowania wskazujące na takie ryzyko, nauczyciel powinien:
   a) Potwierdzić uzyskane informacje, identyfikując ich źródła.
   b) Zawiadomić rodziców/ opiekunów, dyrektora jak również psychologa współpracującego ze szkołą.
   c) Dążyć do przeprowadzenia bezpośredniej rozmowy z osobą ujawniającą przeżywane problemy (rozmowę taką przeprowadza zwykle psycholog), rozmowa musi odbywać się z poszanowaniem zasady poufności i dyskrecji.
   d) Zespół wspólnie z psychologiem oraz osobą, wobec której się interweniuje, rodzicami lub opiekunami opracowuje plan dalszego działania (wsparcie, poradnictwo terapeutyczne, ewentualnie psychoterapia); dalsze działania należy konsultować z odpowiednią placówką np. Poradnią Zdrowia Psychicznego, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Ośrodkiem.

**Interwencja Kryzysowa:**

1. Monitorować zachowanie ucznia, zwracając uwagę na ryzyko zagrożenia samobójstwem.
2. Działania interwencyjne - postępowanie w przypadku posiadania informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych):

a) Osoba interweniująca ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia.
b) Nie pozostawia ucznia samego.
c) Usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru.
d) Bez rozgłosu przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, wychowawcy/psychologa).
e) Zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
f) Zawiadamia dyrektora szkoły, który wzywa rodziców a jeśli potrzeba pomoc (pogotowie, policję, straż). Dba, aby interwencja służb przebiegała dyskretnie.
g) Towarzyszy uczniowi w celu zapewnienia podstawowego wsparcia.
h) Powołany przez dyrektora Szkolny Zespół Kryzysowy dokonuje wyboru priorytetów działania uzależniając je od oceny sytuacji i dalszych zagrożeń wg klucza:
   RYZYKO UMIARKOWANE – np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób;
   DUŻE RYZYKO – np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby;

EKSTREMALNE RYZYKO – np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął inne działania zagrażające zdrowiu/życiu.

i) Zespół ustala strategię odpowiednią do uzgodnionych priorytetów.
j) Uczeń powinien natychmiast zostać objęty indywidualną opieką psychologiczną i psychoterapeutyczną.
k) Jeśli szkoła uzna, że zachodzi taka potrzeba, wskazuje rodzicom konieczność skontaktowania się z psychiatrą.
l) Personel szkoły chroni ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.).
m) Szkolny Zespół Kryzysowy dokumentuje interwencję.

## XXVII. Procedura postępowania w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na terenie szkoły

1. Pracownik, po otrzymaniu informacji o próbie samobójczej ucznia, stara się natychmiast go odnaleźć i potwierdzić rodzaj zdarzenia, nie pozostawia ucznia samego.
2. Usuwa przedmioty umożliwiające ponowienie próby.
3. Stara się dyskretnie przeprowadzić ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce.
4. Jeśli zachodzi taka potrzeba, udziela pierwszej pomocy przedmedycznej lub wzywa pielęgniarkę szkolną lub pogotowie ratunkowe, policję. Jeśli to możliwe, powinien zadbać, aby interwencja służb przebiegła dyskretnie.
5. Kiedy pojawi się taka możliwość, powiadamia lub zleca powiadomienie o zdarzeniu dyrektora szkoły.
6. Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia próbie samobójczej ucznia.
7. Dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.
8. Szkolny Zespół Kryzysowy wraz z psychologiem/ pedagogiem planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia. Ponadto przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno – pedagogicznej poza szkołą.
9. Psycholog/pedagog i wychowawca systematycznie prowadzą dokumentowaną obserwację zachowań ucznia.

## XXVIII. Procedura postępowania w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na poza terenem szkoły

1. Jeśli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły lub psycholog/ pedagog przekazuje rodzicom informacje dotyczące dostępnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
2. O próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.
3. Psycholog szkolny/ pedagog planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia. Ponadto przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno – pedagogicznej poza szkołą.
4. Psycholog/pedagog i wychowawca systematycznie prowadzą dokumentowaną obserwację zachowań ucznia.

**Działania naprawcze:**

1. Szkolny Zespół Kryzysowy powołany przez dyrektora dokonuje diagnozy ryzyka ponowienia zamachu na życie uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi.
2. Zespół konsultuje dalszą strategię ze specjalistami, PPP lub placówką opieki zdrowotnej.
3. Zespół podejmuje próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo oraz skontaktowała się ze specjalistą.

## XXIX. Procedura postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia

1. W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno – pedagogicznej innym uczniom szkoły.

## XXX. Żałoba po śmierci ucznia

1. Działania uprzedzające:

a) omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
b) omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

a) poinformuj nauczycieli, wychowawców;
b) przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania – na godzinach wychowawczych, innych lekcjach;
c) poinformuj uczniów na forum klasy;
d) stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

3. Działania naprawcze:

a) oceń potrzeby - monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
b) skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej;
c) ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

## XXXI. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać po przez kontakt bezpośredni.

2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:

a) dostarczyć niezbędne informacje;
b) udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
c) ochronić godność;
d) okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.

3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.

4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia ratunkowego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.

5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej.

6. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.

7. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie.

8. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.

9. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.

10. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja - szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia (w razie potrzeby). Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.

11. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.

12. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie dyrektora i personelu szkoły.

13. Absolutnie należy unikać powierzania uczniom zadania informowania o śmierci ucznia.

## XXXII. Epizod psychotyczny ucznia

Epizod psychotyczny: to zaburzenie psychiczne, które charakteryzuje nagły początek i szybki przebieg. Bez żadnych objawów ostrzegawczych, w ciągu kilku dni dochodzi do rozwoju objawów psychotycznych, takich jak zaburzenia postrzegania rzeczywistości, omamy i urojenia. Epizod psychotyczny najczęściej ma charakter reaktywny, czyli jest reakcją na nieprzyjemne zdarzenie czy silny stres. Ryzyko wystąpienia epizodu psychotycznego zwiększają cechy osobowości typu borderline, a zwłaszcza trudności w ocenie rzeczywistości oraz zaburzone relacje z ludźmi i zmienność stanu psychicznego mogąca w sytuacji stresowej doprowadzić do stanu psychicznego w kierunku psychotycznym. Wpływ na jego wystąpienie mogą mieć także alkohol i substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze). Epizod psychotyczny charakteryzuje nagłe i gwałtowne wystąpienie objawów psychotycznych i zaburzeń nastroju:

- omamów (halucynacji) - omamy słuchowe (głosy komentujące, dyskutujące lub rozkazujące);
- urojeń - najczęściej prześladowcze - omamy i urojenia mają wyrazisty charakter i ulegają szybkim zmianom (w ciągu dni lub nawet godzin);
- zaburzeń myślenia;

- zaburzeń napędu psychomotorycznego;
- euforia lub lęk; - nastrój depresyjny; - chwiejny nastrój.

Zaburzenia te ustępują w krótkim czasie i zwykle nie nawracają (u części osób drugi rzut choroby zwykle nie następuje).

1. Działania uprzedzające:

a) zrobienia listy symptomów psychotycznych (zaprosić specjalistę w tej dziedzinie, omówić skuteczne metody reagowania);
b) omówienie procedury na forum rady pedagogicznej;
c) sprawdzenie, jak skutecznie wezwać pogotowie ratunkowe w sytuacji zagrożenia zdrowia/ życia, także spowodowanego atakami psychozy;
d) opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzieleniem pomocy osobom chorym psychicznie.

2. Działania interwencyjne:

a) nie pozostawiaj ucznia samego;
b) reaguj spokojnie, łagodnie;
c) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce;
d) na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu;
e) zawiadom pogotowie ratunkowe;
f) nie skupiaj się na rozstrzyganiu, czy to jest psychoza.

3. Działania naprawcze:

a) jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę - np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „czym jest choroba psychiczna" (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany);
b) jeżeli uczeń sobie tego nie życzy- nie informować klasy;
c) wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia;
d) konsultować postępowanie z lekarzem, który leczył ucznia (lekarz jednak nie musi udzielać informacji);
e) udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i Przychodni Zdrowia Psychicznego, przyszpitalnych grupach wsparcia.

## XXXIII. Incydent bombowy

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia.

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

2. Zainteresowania i uwagi wymagają:

a) rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp.;
b) osoby wyglądające na obcokrajowców;
c) osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
d) samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości). Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
e) O swoich spostrzeżeniach należy zawiadomić dyrektora, który informuje policję.

3. Uwagi:

a) Zawczasu pomyśl, którędy można się ewakuować w pośpiechu z budynku. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne;

b) Zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia;

c) Należy również pamiętać o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków oraz nie pozostawiać bagażu bez opieki;

d) Jeżeli jesteś osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrektorowi szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca;

e) Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot), treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego; numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu;

f) Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

## XXXIV. Procedura po ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje w kolejności dyrektor szkoły, w razie jego nieobecności inspektor ds. bezpieczeństwa lub inny nauczyciel.
2. Na miejsce zagrożenia incydentem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne;
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją;
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów;
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby", użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia;
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji;
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo;
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon;
9. Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.);
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.
11. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby" zastosuj się do poleceń policji;
12. W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie ratuj swojego samochodu- życie jest ważniejsze.

## XXXV. Procedura ewakuacji

**Przydział obowiązków i organizacja działania podczas ewakuacji w szkole:**

**Dyrektor szkoły**

- Podejmuje decyzję o ewakuacji.
- Nakazuje ogłoszenie alarmu – długi ciągły dzwonek lub głośne powiadomienie np. przez megafon i powiadomienie specjalistycznych służb ratowniczych.
- Organizuje i kieruje akcją ratowniczą (ewakuacją) zgodnie z Instrukcją Przeciwpożarową Szkoły.
- Określa miejsce ewakuacji ludzi i ewakuowanego mienia.
- Wprowadza zakaz wejścia i wjazdu na teren szkoły.
- Nakazuje uruchomienie elementów zabezpieczenia procesu ewakuacji, w szczególności: otwarcie wyjść ewakuacyjnych, ochronę dokumentacji szkoły, wyłączenie zasilania instalacji elektrycznej.
- Współdziała ze specjalistycznymi służbami ratowniczymi.
- Alarmuje niezwłocznie osoby będące w obiekcie szkoły i strefie zagrożenia.
- Wzywa Państwową Straż Pożarną 998 – zgłasza zagrożenie pożarowe.
- Powiadamia konserwatora, woźne i personel pomocniczy szkoły.
- Nadzoruje zabezpieczenie (ewakuację) ważnego mienia, dokumentów, urządzeń, pieczęci itp.

**Konserwator**:

- Wyłącza główne zasilanie elektryczne obiektu i składa meldunek o wykonaniu zadania kierującemu ewakuacją.

**Personel techniczny (woźne, sprzątaczki):**

- Wstrzymuje wejście na teren szkoły.
- Otwiera pozostałe drzwi ewakuacyjne szkoły.

**Nauczyciele**:

- Odpowiadają za bezpieczeństwo uczniów, z którymi mają lekcję w momencie wszczęcia alarmu. Nie oddalają się od swojej grupy pod żadnym pozorem i są bezwzględni w egzekwowaniu posłuchu i dyscypliny.
- Przez chwilę – oczekują przy uchylonych drzwiach klasowych na przekazywaną sygnałem alarmowym informację o rodzaju i miejscu zagrożenia.
- Nakazują uczniom pozostawienie wszystkich rzeczy osobistych w klasie (teczki, zeszyty).
- Dokonują przeliczenia uczniów przed opuszczeniem klasy i wyprowadzają ich parami na miejsce ewakuacji zabierając tylko dziennik lekcyjny zamykając za sobą drzwi klasy ( odcięcie dopływu tlenu).
- W wyznaczonym miejscu ewakuacji ( przy górnym placu zabaw lub w razie zagrożenia innym wyznaczonym przez dyrektora szkoły ) ponownie sprawdzają obecność uczniów, po czym niezwłocznie przekazują informacje o stanie osobowym uczniów Dyrektorowi Szkoły – o wszelkich różnicach powiadamiają kierującego ewakuacją.
- Nauczyciele przebywający w pokoju nauczycielskim, którzy nie mają lekcji zabierają pozostałe dzienniki lekcyjne, przechodzą w kierunku poszczególnych wyjść ewakuacyjnych i pomagają w akcji ewakuacyjnej.

**Uczniowie:**

Każdy uczeń przebywający w klasie na zajęciach lekcyjnych, po usłyszeniu alarmu ewakuacyjnego powinien bezwzględnie dostosować się do poleceń nauczyciela, w tym:

- ustawić się w sposób uporządkowany (dwuszereg) w kierunku wyjścia z klasy,
- na polecenie nauczyciela, bez paniki, żwawym krokiem (nie biegiem) w sposób uporządkowany udać się do wyjścia ewakuacyjnego,

- niezwłocznie zgłaszać nauczycielowi o przypadkach szczególnych, np.: przekazać znane informacje o uczniach przebywających poza klasą (np. w toalecie), zgłaszać natychmiastowo przypadki zasłabnięcia, omdlenia itp.,
- po wyjściu z obiektu szkoły ustawiać się w uporządkowanym szyku w miejscu ewakuacji.

**Podstawowe zasady ewakuacji osób i mienia:**

Podstawowym obowiązkiem wszystkich osób przebywających w budynku w przypadku powstania zagrożenia, jest współpraca oraz bezwzględne podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją ratowniczą, który do czasu przybycia jednostek Straży Pożarnej musi zorganizować ewakuację ludzi i mienia. Osoby nie biorące udziału w akcji ratowniczej powinny ewakuować się najkrótszą oznakowaną drogą ewakuacyjną poza strefę objętą pożarem lub na zewnątrz budynku. Wszyscy uczestniczący w ewakuacji, a w szczególności organizujący działania ewakuacyjne powinni pamiętać że:
- w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie – ewakuację rozpoczyna się od tych pomieszczeń (lub stref), w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z tych pomieszczeń (lub stref), z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może być odcięte przez pożar, zadymienie lub inne zagrożenie,
- zabronione jest wykorzystywanie dźwigów (wind) do celów ewakuacji – ewakuację z wyższych kondygnacji należy prowadzić klatkami schodowymi,
- należy wyłączyć dopływ prądu do pomieszczeń i stref objętych pożarem,
- należy przeciwdziałać panice wśród osób przebywających w budynku, wzywając do zachowania spokoju, informując o drogach ewakuacji oraz roztaczać opiekę nad potrzebującymi pomocy,
- kolejność wyprowadzania osób uzależniona jest od miejsca wybuchu pożaru, usytuowania pomieszczeń w stosunku do klatek schodowych,
- w przypadku odcięcia dróg ruchu dla pojedynczych osób lub grupy dzieci, należy niezwłocznie dostępnymi środkami, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy powiadomić kierującego akcją ratowniczą,
- gdyby okazało się, że droga ewakuacyjna, zwłaszcza z piętra, znajdująca się w strefie zagrożenia została zablokowana należy zebrać uczniów/słuchaczy w pomieszczeniu najdalej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować z zewnątrz budynku przy pomocy sprzętu przybyłych jednostek PSP. O fakcie blokady i odcięciu osób należy wszystkimi środkami powiadomić kierującego akcją. Osoby odcięte od wyjścia na parterze należy ewakuować oknami,
- wchodząc do pomieszczeń lub stref silnie zadymionych, przyjmować pozycję pochyloną (jak najbliżej podłogi) oraz zabezpieczać drogi oddechowe prostymi środkami (np. zmoczonym w wodzie materiałem),
- podczas przechodzenia przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji co do kierunku ruchu,
- nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi do pomieszczeń, które mogą być objęte pożarem, ponieważ nagły dopływ powietrza sprzyja gwałtownemu rozprzestrzenianiu się ognia – otwierając drzwi do takich pomieszczeń należy chować się za ich ościeżnicę,
- nie można dopuszczać do blokowania w pozycji otwartej drzwi wyposażonych w samozamykacze,
- w miarę możliwości wraz z ewakuacją należy prowadzić akcję gaśniczą,
- kierunki ewakuacji powinny określać znaki bezpieczeństwa rozmieszczone na drogach komunikacyjnych,
- po zakończeniu ewakuacji osób należy sprawdzić, czy wszyscy opuścili poszczególne pomieszczenia – przy niezgodności stanu osobowego i podejrzenia, że ktoś pozostał w zagrożonej strefie, należy natychmiast fakt ten zgłosić jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń w budynku.

## XXXVI. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną (dotyczy ucznia, nauczyciela lub innego pracownika)

1. Rodzice/opiekunowie prawni są bezwzględnie zobligowani do informowania szkoły o przypadku zachorowania ucznia lub członka jego rodziny na sepsę, posocznicę lub inną chorobę zakaźną.

2. Osoba, która otrzymała informację o zachorowaniu, niezwłocznie, osobiście i na osobności informuje o tym Dyrektora.

3. Dyrektor szkoły niezwłocznie sprawdza, czy informacja o zachorowaniu jest zgodna z prawdą. W tym celu kontaktuje się telefonicznie z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia. Prosi o adres placówki oraz nazwisko i numer telefonu lekarza opiekującego się chorym.

4. Niezwłocznie po potwierdzeniu informacji przez rodzinę chorego ucznia Dyrektor kontaktuje się z lekarzem prowadzącym chorego, w razie potrzeby także z jego przełożonym (np. ordynatorem oddziału). Telefonicznie lub osobiście zasięga szczegółowych informacji dotyczących stanu zdrowia chorego, sposobu zarażania oraz zalecanych działań prewencyjnych wobec pozostałych uczniów i pracowników szkoły.

5. Dyrektor zwraca się o wydanie zaleceń w formie pisemnej.

6. Po uzyskaniu zaleceń od lekarza, telefonicznie lub osobiście, a następnie pisemnie, Dyrektor zawiadamia o zdarzeniu organ prowadzący. Wspólnie uzgadnia się dalszy sposób postępowania uwzględniający zalecenia medyczne.

7. Dyrektor podejmuje kolejne działania w sposób uzgodniony z organem prowadzącym i kuratorem oświaty. Robi to niezwłocznie, zachowując ustaloną kolejność.

## XXXVII. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym

**ZADANIA RODZICA:**
1.W przypadku ucznia rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej rodzic najpóźniej do dnia rozpoczęcia roku szkolnego powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2.Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę.
3. Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z szkołą.

**ZADANIA WYCHOWAWCY I NAUCZYCIELI:**
1. Nauczyciele i specjaliści pracujący z uczniem są zobowiązani dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologicznopedagogicznej.
2. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole wychowawca/ nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

**ZADANIA DYREKTORA:**
1. Dyrektor szkoły na podstawie informacji i ustaleń zespołu organizuje szkolenie rady pedagogicznej i pracowników w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
2. Dyrektor w przypadku nasilenia choroby u dziecka niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców/prawnych opiekunów ucznia.

**SPOSOBY POMOCY PRZEWLEKLE CHOREMU DZIECKU MOŻLIWE DO ZREALIZOWANIA NA TERENIE SZKOŁY:**
1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.
2. Pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie samodzielności oraz nowych umiejętności.
3. Budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych.
4. Traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy.
5. Uwrażliwienie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego.

6. Uwrażliwienie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych.
7. Motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi.
8. Dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągania sukcesów.
9. Motywowanie do aktywności i rozwoju zainteresowań.
10. Pomoc w nadrabianiu zaległości szkolnych.
11. Rozmowy o uczuciach i trudnych sprawach.

**ASTMA OSKRZELOWA:**

1. Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.
2. Objawy: Podstawowym objawem jest duszność - uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Pojawia się świszczący oddech. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel - suchy, napadowy, bardzo męczący.
3. Nakazy:
a) częste wietrzenie sal lekcyjnych;
b) dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek;
c) ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki;
d) w przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.
4. Zakazy:
a) chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto;
b) wykluczone są biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego ciągłego wysiłku;
c) w klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.
5. Ograniczenia:
a) uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia;
b) dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.
6. Obszary dozwolone i wskazane dla dziecka:
a) dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach wychowania fizycznego - wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby;
b) uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć wychowania fizycznego;
c) dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe;
d) dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie'
e) dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

**CUKRZYCA**

1. Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi - większy niż 259mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 - ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne . Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu i chudnięcie.
2. Choroba ta nie powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowania ucznia, wymaga tylko właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, dają przyjemność i satysfakcję. Jedynym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenie – stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60mg%).

3. Do działań w zakresie samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hiperglikemii i hipoglikemii.
4. Objawy hipoglikemii - niedocukrzenia:
a) bladość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk;
b) ból głowy, ból brzucha;
c) szybkie bicie serca;
d) uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia;
e) osłabienie, zmęczenie;
f) problemy z koncentracją, zapamiętywaniem;
g) chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka;
h) napady agresji lub wesołkowatości;
i) ziewanie/senność;
j) zaburzenia mowy, widzenia i równowagi;
k) zmiana charakteru pisma;
l) uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania;
m) kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

**5. POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ -** dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:
a) sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie;
b) podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, płynny miód, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach);
c) NIE WOLNO zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu
pokarmowego;
e) ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.

**6. POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO - CIEŻKIEJ -** dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnie pomocy osoby drugiej:
a) oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie;
b) jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru
(np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w 1/4 szklanki wody, soku, coli);
d) jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

**7. POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ -** dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce , może mieć drgawki. Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust:
a) układamy dziecko na boku;
b) wzywamy pogotowie ratunkowe;
c) kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
U dzieci leczonych pompą:
a) zatrzymaj pompę;
b) potwierdź hipoglikemię;
c) jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste;
d) odczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma
poprawy podawaj ponownie cukry proste;
e) jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podawaj kanapkę lub inne węglowodany złożone;
f) jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej i wezwij pogotowie ratunkowe;
g) skontaktuj się z rodzicami dziecka.

**8. OBJAWY HIPERGLIKEMII**
a) wzmożone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu;
b) rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji;
c) złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do tych objawów dołączą: ból głowy, brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech, może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:
− zbadać poziom glukozy,
− skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie,
− w razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

9. Każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 zapewnia się w szkole:
a) możliwość zmierzenia poziomu glukozy na własnym glukometrze w dowolnym momencie, a także w trakcie trwania lekcji;
b) możliwość podania insuliny;
c) możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobistą pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję;
d) właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym ze szkolna pielęgniarką oraz rodzicami dziecka;
e) możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w czasie trwania lekcji;
f) możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych;
g) możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach, a jeśli zachodzi potrzeba także aktywności fizycznej podczas lekcji.

**PADACZKA**
1. Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowe występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotne uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

2. Napady pierwotnie uogólnione:
a) napady nieświadomości - najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Napadom atypowym nieświadomości mogą towarzyszyć: mruganie lub ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust;
b) napady atoniczne - napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni;
c) napady toniczne - występują głownie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia - charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia;
d) napady toniczno-kloniczne - w fazie fonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę;
e) napady kloniczne - napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami;
f) napady miokloniczne - charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

3. Napady częściowe:
a) napady częściowe z objawami prostymi - świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust;
b) napady częściowe z objawami złożonymi - niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, ze już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typów

napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku;
c) napady częściowe wtórnie uogólnione - rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).

4. Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego przyjmowania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego też powodu ważne jest aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

5. W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY:
a) przede wszystkim zachować spokój;
b) ułożyć dziecko w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku;
c) zabezpieczyć dziecko przed możliwością urazu w czasie napadu - zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę;
d) asekurować w czasie napadu i pozostać z dzieckiem do odzyskania pełnej świadomości.

6. NIE WOLNO:
a) podnosić dziecka;
b) krępować jego ruchów;
c) wkładać czegokolwiek między zęby lub do ust.

7. Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych. Dzieci chore na padaczkę narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania widomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzą się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

## XXXVIII. Procedura podawania leków dzieciom przez nauczycieli

1. Każde podanie leków w placówce w szczególnie uzasadnionych przypadkach /dziecko przewlekle chore/ odbywa się na pisemne upoważnienie rodziców.
2. Rodzice/opiekunowie prawni/ zobowiązani są do dostarczenia zaświadczenia lekarskiego, które określa nazwę leku, dawkę, częstotliwość podawania i okres leczenia.
3. Nauczyciel wyraża pisemną zgodę na podawanie leku dziecku.
4. W przypadku zachorowania dziecka na terenie placówki powiadamia się o tym rodziców/opiekunów prawnych/ dziecka, a rodzice/opiekunowie prawni/ są zobowiązani do niezwłocznego odebrania dziecka z placówki i zapewnienia mu opieki medycznej.
5. W przypadku gdy rodzice/opiekunowie prawni/ nie są w stanie odebrać osobiście dziecka z placówki, mogą upoważnić pisemnie inną osobę.
6. W sytuacjach nagłego pogorszenia się stanu zdrowia dziecka wzywane jest pogotowie ratunkowe, a o zaistniałym zdarzeniu informowani są rodzice/opiekunowie prawni/ i dyrektor placówki.
7. Dziecko do czasu przybycia pogotowia ratunkowego i przybycia rodziców/opiekunów prawnych/ pozostaje pod opieką pielęgniarki szkolnej, a pod jej nieobecność pod opieką nauczyciela.

8. Poza przypadkiem podawania leków dzieciom przewlekle chorym, nauczyciele nie powinni podawać leków w innych sytuacjach, np. leków przeciwbólowych, syropów, witamin, antybiotyków, o co proszą, a nawet wymuszają rodzice. Nigdy nie wiadomo, jaka będzie reakcja dziecka na dany lek, a w razie ewentualnych komplikacji należy liczyć się z konsekwencjami zdrowotnymi dla dziecka i prawnymi dla nauczyciela.

## XXXIX. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia na teren szkoły osoby niepożądanej lub stwarzającej zagrożenie

**1. Sposób alarmowania i przekazywania komunikatów:**

- Podczas wtargnięcia na teren szkoły osoby stwarzającej zagrożenie **nie używa się tradycyjnego sygnału ewakuacji pożarowej** (ciągłego dzwonka), aby nie zgromadzić uczniów i pracowników na korytarzu, gdzie mogą stać się łatwym celem.
- **Komunikaty przesyła się za pomocą sms lub dedykowanych grup alarmowych tj. Messenger/ WhatsApp :** Aby nie wywoływać paniki u napastnika, świadek zdarzenia tj. dyrektor, nauczyciele/pracownicy alarmują się za pomocą **sms, aplikacji i grup alarmowych** (np. poprzez grupa na Messenger / WhatsApp/ ), stosując komunikat:
  - Komunikat o zamknięciu (Barykadowanie): **„Uwaga, zagrożenie w budynku. Proszę zamknąć i zabarykadować sale!"**
  - Komunikat o ewakuacji: **„Uwaga, nakaz natychmiastowego opuszczenia budynku wyjściami ewakuacyjnymi, podając kierunek ewakuacji;**
- **Kanały alternatywne:** W przypadku braku możliwości poinformowania poprzez w/w komunikatory, świadek zdarzenia przekazuje sygnał ustnie, biegając wyłącznie po bezpiecznych strefach i stosując te same hasła.
- **Powiadomienie służb ratunkowych:** Wyznaczona osoba (lub świadek zdarzenia) niezwłocznie dzwoni pod **numer alarmowy 112**.
- **Treść zgłoszenia do operatora 112:**
  - Nazwa i dokładny adres szkoły.
  - Kto wszedł na teren szkoły (liczba napastników, wygląd, ubiór).
  - Czy osoba ta posiada broń, niebezpieczne narzędzia lub ładunki wybuchowe.
  - Jak się zachowuje (agresja, strzały, wzięcie zakładników).
  - Gdzie aktualnie się znajduje (które piętro, skrzydło, sala).
  - Czy są osoby poszkodowane lub ranne.
  - Swoje imię, nazwisko i numer telefonu (nie odkładać słuchawki do momentu wyraźnego polecenia operatora).

**2. Zasady postępowania nauczycieli i pracowników (zależnie od miejsca zagrożenia):**

| Miejsce pobytu / Sytuacja | Działanie nauczyciela / pracownika |
|---|---|
| **Lekcja w sali, napastnik na korytarzu** | • Natychmiastowe zamknięcie drzwi na klucz.<br>• Zabarykadowanie drzwi szafami, ławkami, biurkiem.<br>• Nakazanie uczniom położenia się na podłodze pod ścianą poza polem widzenia z okienka w drzwiach. |
| **Lekcja w sali, napastnik wchodzi do sali** | • Jeśli ucieczka jest niemożliwa – **bezwzględna obrona** przy użyciu przedmiotów ciężkich (krzesła, gaśnice, nożyczki, wskaźniki).<br>• Działanie grupowe w celu obezwładnienia napastnika (zaskoczenie). |
| **Przerwa lekcyjna (uczniowie na korytarzu)** | • Nauczyciel dyżurny/najbliższy zabiera uczniów do **najbliższej sali lekcyjnej** (niezależnie od tego, czy to ich klasa) i rygluje drzwi.<br>• W przypadku braku dostępu do sal – ucieczka najbliższym wyjściem na zewnątrz. |

| | |
|---|---|
| **Lekcja na boisku szkolnym / WF** | • **Zakaz powrotu do budynku szkoły**.<br>• Nauczyciel natychmiast ewakuuje grupę poza ogrodzenie szkoły (np. do pobliskiego sklepu, parku, lasu) i tam oczekuje na kontakt. |
| **Biblioteka / Świetlica / Stołówka** | • Nauczyciel/wychowawca natychmiast zamyka drzwi główne.<br>• Ukrywa dzieci na zapleczach kuchni, w magazynach książek – jak najdalej od otwartych przestrzeni stołówki/świetlicy. |

**3. Podział zadań i odpowiedzialności pomiędzy pracowników:**

- **Dyrektor Szkoły (lub osoba go zastępująca):**
  - Wykonuje natychmiastowy telefon na **numer 112**.
  - Kieruje działaniami obronnymi do czasu przybycia Policji.
  - Podejmuje decyzję o rodzaju alarmu (Barykadowanie vs Ucieczka).
  - Oczekuje na bezpiecznym stanowisku na przyjazd służb.
  - W miarę możliwości zabezpiecza i monitoruje podgląd z kamer, przekazując na żywo informacje Policji.
- **Nauczyciele / Wychowawcy:**
  - Są w pełni odpowiedzialni za życie i zdrowie uczniów znajdujących się pod ich opieką w danej chwili.
  - Odpowiadają za skuteczne zabarykadowanie sali lub bezpieczną ucieczkę grupy.
- **Pracownicy obsługi (Woźny, Konserwator, Panie sprzątające, kucharka, intendent):**
  - W przypadku bezpiecznego położenia: natychmiastowe zamknięcie bram wjazdowych i drzwi wejściowych do budynku (jeśli napastnik jest na zewnątrz).
  - Wskazywanie dróg ucieczki uczniom przebywającym w sanitariatach lub na korytarzach.

**4. Zasady sprawdzania stanu osobowego:**

1. **W trakcie ukrycia (w sali):** Nauczyciel sprawdza obecność wzrokowo (na podstawie dziennika lub w pamięci). Zapisuje na kartce ewentualne nazwiska uczniów z innych klas, których przygarnął z korytarza.
2. **Po ewakuacji zewnętrznej (w punkcie zbornym):** Nauczyciele formują grupy, dokonują rygorystycznego sprawdzenia obecności.
3. **Raportowanie:** Nauczyciele przekazują (w pierwszej kolejności SMS-owo/poprzez aplikację do Dyrektora lub na żywo policjantowi w punkcie zbornym) raport: *np. kl. I – 22 uczniów, brak 2 uczniów.*

**5. Zasady postępowania wobec osób wymagających szczególnej pomocy:**

Dotyczy uczniów i pracowników z niepełnosprawnościami ruchowymi, intelektualnymi, niedowidzących/niesłyszących lub z silnymi zaburzeniami lękowymi.

- **W przypadku barykadowania:** Osoby niesłyszące muszą natychmiast otrzymać jasny komunikat pisemny/migowy o zagrożeniu. Osoby z ASD (spektrum autyzmu) lub skłonne do paniki muszą być fizycznie zabezpieczone i wyciszone przez nauczyciela (np. przytulenie, zasłonięcie ust w skrajnej panice, by nie zdradzić kryjówki).
- **W przypadku ewakuacji ruchowej:** Jeśli uczeń na wózku nie może zejść po schodach, a winda jest zablokowana/wyłączona: Nauczyciel wraz z pracownikiem obsługi przenoszą ucznia ręcznie. Jeśli napastnik jest blisko – priorytetem jest ukrycie ucznia wraz z wózkiem w najbliższym bezpiecznym pomieszczeniu na tym samym piętrze.

**6. Zasady współpracy ze służbami (Policja, PSP):**

- **Pierwszy kontakt:** Po przybyciu pierwszego patrolu Policji, Dyrektor (lub wyznaczony pracownik) przekazuje **klucze** oraz **szczegółowy plan budynku** z zaznaczonymi strefami zagrożenia lub wskazuje strefy zagrożenia.

- **Działania antyterrorystyczne:** Szkoła całkowicie podporządkowuje się komendom dowódcy akcji policyjnej. Nauczycielom nie wolno samowolnie wyprowadzać dzieci z sal, dopóki Policja nie zapuka do drzwi i nie zezwoli na opuszczenie sali.
- **Zabezpieczenie Medyczne (Pogotowie):** Szkoła wyznacza bezpieczną strefę (np. boisko szkolne za kordonem policji), gdzie tworzony jest punkt segregacji medycznej dla osób rannych i poszkodowanych.

**7. Sposób przekazywania informacji rodzicom / opiekunom:**

- **Zakaz informowania przez nauczycieli rodziców w trakcie trwania akcji:** w trakcie trwania akcji występuje zakaz pisania i dzwonienia przez nauczycieli do rodziców uczniów (powoduje to natychmiastowy przyjazd samochodów pod szkołę, co blokuje dojazd Policji i Straży).
- **Komunikat oficjalny Dyrekcji:** Niezwłocznie po opanowaniu sytuacji lub w jej trakcie (jeśli to możliwe), dyrektor/ wychowawcy klas wysyłają **SMS/komunikator: Messenger/ WhatsApp** o treści:
  *„Komunikat Dyrekcji Szkoły. W szkole doszło do sytuacji zagrożenia. Służby są na miejscu i kontrolują sytuację. Dzieci są bezpieczne pod opieką nauczycieli. Prosimy NIE PRZYBYWAĆ pod budynek szkoły ze względów bezpieczeństwa. Punkt informacyjny i odbioru dzieci zostanie podany w kolejnej informacji. Kolejny komunikat za 30 minut."*
- **Rzecznik prasowy:** Dyrektor lub wyznaczony pracownik Gminy jako jedyny rozmawia z mediami. Pracownikom szkoły i uczniom zabrania się udzielania wywiadów w trakcie akcji.

**8. Postępowanie po ustaniu zagrożenia i dokumentacja:**

- **Oficjalne odwołanie alarmu:** Następuje wyłącznie na polecenie dowódcy akcji policyjnej. Dyrektor nadaje komunikat głosowy: **„Uwaga! Alarm odwołany. Zagrożenie minęło"**.
- **Przekazanie dzieci:** Uczniowie są wydawani rodzicom wyłącznie w wyznaczonym Punkcie Odbioru po uprzednim podpisaniu listy obecności.
- **Wsparcie psychologiczne:** Dyrektor natychmiast uruchamia procedurę kryzysową, udzielenia pomocy psychologicznej ofiarom i świadkom zdarzenia.
- **Dokumentacja zdarzenia:**
  - Wychowawcy/nauczyciele sporządzają notatki służbowe dotyczące przebiegu zdarzenia w ich klasach.
  - Dyrektor sporządza **Protokół przebiegu zdarzenia.**

## XL. Procedury postępowania w szkole w przypadku ogłoszenia alarmu lotniczego

**Podstawa prawna:**

ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1907), w szczególności przepisy dotyczące wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania, a także rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 645) oraz, w zakresie organizacji ćwiczeń, rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 lutego 2025 r. w sprawie ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (Dz.U. z 2025 r. poz. 253).

**1. Sposób alarmowania, zasady przekazywania informacji:**

- **Sygnał zewnętrzny:** W przypadku alarmu lotniczego (powietrznego) ogłaszanego przez syreny miejskie/państwowe za pomocą **dźwięku modulowanego trwającego 3 minuty, komunikat sms, uruchamiana zostaje procedura „ wewnętrznej ewakuacji" w szkole.**
- **Sygnał wewnętrzny w szkole:** Dyrektor ( w przypadku jego nieobecności ), koordynator do spraw bezpieczeństwa, lub inny nauczyciel, wyznaczony pracownik, niezwłocznie uruchamia szkolny system alarmowy. Stosuje się **ustalony kod głosowy: „Ogłaszam ewakuację wewnętrzną".**

**2. Zasady postępowania nauczycieli i pracowników:**

- **Natychmiastowe przerwanie zajęć:** Nauczyciel przerywa lekcję nakazuje uczniom zabrać tylko kurtki/bluzy oraz dokumenty/leki i formuje klasę do wyjścia.

- **Kierunek przemieszczania:** Wszystkie osoby udają się do **wyznaczonych miejsc bezpiecznego schronienia (ewakuacja wewnętrzna)**.
  Są to kolejno:
  - Wewnętrzny korytarz oraz część schodów na najniższej kondygnacji – budynek szkoły;
  - Wewnętrzny korytarz oraz pomieszczenie do przechowywania żywności – budynek przedszkola;
- **Ruch na korytarzach:** Przemieszczanie odbywa się sprawnie, gęsiego, prawą stroną korytarza górnego, bez biegów i paniki. Pierwszeństwo mają klasy znajdujące się najbliżej przejść.
- **W sali gimnastycznej / na boisku:** Nauczyciel WF przerywa zajęcia. Jeśli uczniowie są na boisku, natychmiast wprowadza ich do budynku najkrótszą drogą i kieruje do strefy bezpiecznej.
- **W bibliotece / świetlicy / stołówce:** Nauczyciel tam przebywający zabezpiecza obecne dzieci i ewakuuje je wspólnie do najbliższego punktu bezpiecznego schronienia.
- **Osoby postronne:** Interesanci, pracownicy obsługi oraz inne osoby przebywające w tym czasie w szkole mają obowiązek dołączyć do najbliższej grupy i bezwzględnie wykonywać polecenia personelu szkolnego.
- **Brak możliwości bezpiecznego opuszczenia sali (atak bezpośredni, brak czasu, uderzenie/wybuchy są blisko, słychać nadlatujące obiekty):**
- Jeśli droga do wyznaczonego miejsca bezpiecznego schronienia jest odcięta, nauczyciel zamyka drzwi, nakazuje uczniom usiąść lub położyć się pod ścianą wewnętrzną (z dala od okien) i przyjąć pozycję bezpieczną (na boku lub brzuchu, ręce splatane na karku, uszy zasłonięte, usta lekko otwarte – ochrona przed falą uderzeniową). Okna należy w miarę możliwości szybko zamknąć i zasłonić roletami.

**3. Podział zadań i odpowiedzialności pomiędzy pracowników szkoły:**

| Stanowisko / Rola | Główne zadania i odpowiedzialność |
|---|---|
| **Dyrektor Szkoły** | Kieruje całością akcji ewakuacyjnej. Podejmuje decyzję o uruchomieniu procedur. Koordynuje łączność ze służbami zewnętrznymi (PSP, Policja). Zabezpieczają kluczową dokumentację szkoły (w tym kadrową), pieczęcie i gotówkę (jeśli czas pozwala), po czym udają się do wyznaczonego bezpiecznego schronienia. |
| **Koordynator ds. Bezpieczeństwa** | Nadzoruje porządek na drogach ewakuacyjnych. Przyjmuje raporty o stanie osobowym od nauczycieli w miejscu schronienia i przekazuje je Dyrektorowi. |
| **Nauczyciele prowadzący lekcje** | Odpowiadają bezpośrednio za życie i zdrowie uczniów w danej klasie. Prowadzą grupę do bezpiecznego wyznaczonego miejsca, odpowiadają za spokój, sprawdzają obecność. |
| **Pracownicy obsługi (woźni, konserwatorzy)** | Odcinają główne zawory gazu i wody oraz wyłączają prąd (główny wyłącznik energii – jeśli nakazują to procedury bezpieczeństwa instalacji). Otwierają wszystkie drzwi ewakuacyjne do bezpiecznych miejsc. |
| **Personel kuchenny / Intendent** | Wygasza urządzenia kuchenne (piece, gaz), zabezpiecza ostre narzędzia i udaje się do schronu. |
| **Pielęgniarka / Higienistka szkolna** | Zabiera ze sobą podręczną torbę pierwszej pomocy i udaje się do bezpiecznych wyznaczonych miejsc, gdzie organizuje punkt pomocy medycznej. |

**4. Sprawdzanie stanu osobowego:**
- **Zabranie dokumentacji:** Nauczyciel opuszczający salę ma obowiązek zabrać ze sobą papierowy dziennik lekcyjny (jeśli jest używany) lub urządzenie z dostępem do e-dziennika.
- **Weryfikacja na miejscu schronienia:** Po dotarciu do wyznaczonej strefy bezpiecznej nauczyciel natychmiast przeprowadza **imienną zbiórkę i sprawdzenie obecności uczniów**.

- **Raportowanie:** Nauczyciele składają koordynatorowi ds. bezpieczeństwa ( w ustny meldunek o stanie osobowym (liczba uczniów ewakuowanych, obecnych oraz ewentualnie brakujących), który koordynator przekazuje Dyrektorowi szkoły.
- **Wyszukiwanie zaginionych:** W przypadku stwierdzenia braku ucznia, dyrektor wyznacza do poszukiwań pracowników dorosłych (nie wolno w tym celu oddelegowywać innych uczniów.

**5. Zasady postępowania wobec osób wymagających szczególnej pomocy:**

Ewakuacja osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, intelektualnymi, spektrum autyzmu czy z problemami zdrowotnymi (np. silny atak paniki) wymaga wcześniejszego przypisania asystentów.

- **Nauczyciel wspomagający:** Jeśli w klasie jest nauczyciel wspomagający, bierze on pełną odpowiedzialność za sprawne przeprowadzenie ucznia wymagającego pomocy.
- **Osoby na wózkach inwalidzkich:** W przypadku braku wind przystosowanych do ewakuacji (w czasie alarmu wind nie wolno używać), wyznaczeni pracownicy obsługi lub nauczyciele schodzą do sali, w której przebywa uczeń, by pomóc w jego zniesieniu do bezpiecznego wyznaczonego miejsca w szkole.
- **Wsparcie psychologiczne:** Pedagog i psycholog szkolny w miejscu schronienia natychmiast przejmują opiekę nad uczniami przejawiającymi objawy ostrego stresu, histerii lub paniki, izolując ich lekko od reszty grupy, by nie potęgować lęku masowego.

**6. Zasady współpracy ze służbami ratunkowymi (Policja, PSP, Pogotowie):**

- **Zgłoszenie:** Dyrektor szkoły (lub osoba wyznaczona) niezwłocznie po ogłoszeniu alarmu/wystąpieniu uderzenia przekazuje raport do **Centrum Powiadamiania Ratunkowego (112)** lub Powiatowego Stanowiska Kierowania PSP, lub najbliższej placówce Straży Pożarnej, najbliższy placówce Posterunek Policji.
- **Treść zgłoszenia:** Nazwa placówki, adres, liczba osób schronionych, informacja czy budynek ucierpiał, czy są osoby poszkodowane lub uwięzione w gruzach.
- **Punkt Kierowania:** Dyrektor wyznacza jednego pracownika obsługi przy bezpiecznym wejściu do budynku (o ile to możliwe), aby oczekiwał na przyjazd służb i wskazał im najszybszą drogę do miejsca katastrofy.
- **Podporządkowanie:** Z chwilą przybycia na miejsce PSP lub wojska, Dyrektor szkoły przekazuje dowodzenie kierującemu akcją ratowniczą i bezwzględnie wykonuje jego polecenia.
-

**7. Sposób przekazywania informacji rodzicom i opiekunom:**

- **Blokada informacyjna w trakcie ataku:** W trakcie trwania alarmu priorytetem jest ochrona życia. Nie wolno absorbować nauczycieli odbieraniem telefonów od rodziców.
- **Komunikacja z rodzicami:** Szkoła tj. wychowawcy, nauczyciel sprawujący opiekę nad klasą, dyrektor szkoły) wysyłają komunikat ( przez sms, inny dostępny komunikator np. messenger) informujący o schronieniu dzieci. Obowiązuje bezwzględna zasada: **rodzice nie powinni przychodzić do szkoły po dzieci w trakcie trwania alarmu**, aby nie narażać siebie i nie blokować dróg ratunkowych.
- **Awaria zasilania:** W przypadku braku prądu informację przekazuje się niezwłocznie po uruchomieniu zasilania zastępczego ( agregat prądotwórczy).
- **Aktualizacja danych:** Po ustaniu zagrożenia szkoła nadaje kolejny komunikat określający miejsce i warunki bezpiecznego odbioru dzieci.

**8. Zasady postępowania po ustaniu zagrożenia oraz dokumentowanie działań:**

- **Odwołanie alarmu:** Następuje po usłyszeniu **3-minutowego ciągłego, jednostajnego dźwięku syren** lub oficjalnego komunikatu radiowego/służb.
- **Inspekcja budynku:** Zanim uczniowie opuszczą wyznaczone, bezpieczne miejsce, Dyrektor wraz z konserwatorem/pracownikiem obsługi dokonują szybkiego obchodu budynku w celu zweryfikowania:
    - czy konstrukcja nie została naruszona;
    - czy nie ma wycieków gazu/wody lub pożaru;
    - czy na terenie szkoły nie ma niewybuchów lub odłamków.

- **Decyzja o powrocie:** Jeśli budynek jest bezpieczny, Dyrektor zarządza powrót do klas lub (jeśli zniszczenia są mniejsze, ale uniemożliwiają naukę) bezpieczne rozpuszczenie uczniów do domów/odbiór przez rodziców.
- **Dokumentowanie:**
    - Koordynator ds. Bezpieczeństwa sporządza **Protokół z przebiegu ewakuacji wewnętrznej**.
    - W dokumencie zawiera się: godzinę ogłoszenia i odwołania alarmu, czas przejścia do schronu, liczbę osób chronionych, ewentualne problemy (np. zatory, awaria drzwi), opis ewentualnych uszkodzeń ciała czy mienia oraz wykaz podjętych środków zaradczych. Dokument podpisywany jest przez Dyrektora i archiwizowany w dokumentacji BHP szkoły.

## XLI Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Specyficzne dla interwencji kryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe.

2. W sytuacji kryzysowej dyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

3. Wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ w ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.

4. O czym opiekunowie powinni wiedzieć:

– należy ucznia wysłuchać;
– dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie;
– przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania;
– dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie;
– szukać sprawdzonych strategii działania;
– stworzyć plan pomocy.

5. Czego opiekunowie powinni unikać:

– pocieszania;
– dawania rad;
– pouczania;
– tłumienia reakcji emocjonalnych (np. zdania typu: ”będzie dobrze”, ”nie płacz już”, „uspokój się”);
– pospieszania w działaniu;
– wymuszania szybkich decyzji;
– zbyt szybkiego podawania leków uspokajających.

6. Normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego – to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.

7. Wtedy uczniowie mogą:

– unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować;

– mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną;

– miewać koszmary senne;

– doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy ;

– „nic nie pamiętać” – psychologiczna amnezja.

8. Ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)

9. Aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną, nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, tworzyć klimat umożliwiający mówieniu o rzeczach trudnych, zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z dziećmi.

## XLII. Procedura wejścia na teren szkoły

1. Godziny pracy placówki to od 7:00 – 15:00.

2. Po przybyciu uczniów/ dzieci do placówki tj. 8:00, oddział przedszkolny 8:30, szkoła jest zamykana. Wejście osób odbywa się przy pomocy dzwonka umieszczonego na drzwiach zewnętrznych.

3. na czas przejścia uczniów na stołówkę szkolną drzwi są otwierane.

4. Każda osoba niebędąca pracownikiem lub uczniem szkoły wchodząca do szkoły traktowana jest jako osoba postronna i zobowiązana jest do przedstawienia tożsamości pracownikowi szkoły.

5. Pracownik przed umożliwieniem wejścia może żądać okazania dokumentu tożsamości w celu potwierdzenia danych.

6. W przypadku odmowy podania danych osoba nie może wejść na teren szkoły. Decyzję w tej sprawie podejmuje Dyrektor lub osoba go zastępująca.

7. W sytuacji odmowy podania celu wizyty, zachowań agresywnych lub stwarzających zagrożenie należy niezwłocznie poinformować Dyrektora, który podejmuje decyzję o dalszych działaniach, w tym o ewentualnym wezwaniu policji.

8. Pracownik udziela informacji dotyczącej dalszego sposobu postępowania (np. wskazuje miejsce oczekiwania lub informuje pracownika, z którym osoba chce się spotkać).

9. Rodzice przy odbieraniu dzieci oczekują w wyznaczonej strefie ( szatnia szkolna) – nie przemieszczają się samodzielnie po budynku.

10. Za zgodą dyrektora szkoły może nastąpić odstępstwo od ust.9 w przypadku: osób uczestniczące w imprezach i uroczystościach szkolnych, uczestnicy zebrań i konsultacji (np. zebrań z rodzicami), szkoleń, uczniowie innych placówek biorących udział w konkursach lub wydarzeniach promocyjnych, rodzice uczniów klas pierwszych w pierwszych dwóch tygodniach nowego roku szkolnego (w celu adaptacji dziecka).

11. Wszyscy pracownicy zobowiązani są do reagowania na obecność osób nieuprawnionych.

12. Za zgoda dyrektora możliwe jest odstępstwo od zasad ust. 2.

13. Procedura podlega okresowej weryfikacji i aktualizacj

**Zarządzenie nr 40/2026**
**Dyrektora Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „ Inki" w Grudnej Górnej**
**z dnia 20 października 2026r.**
**w sprawie wprowadzenia**
**Procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych w szkole**

**Na podstawie:**

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2026 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich { Dz. U. z 2026r., poz. 163);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025r., poz. 881).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820);
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 202 r. poz. 917).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 lipca 2023r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023r., poz. 1798);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2020r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 1449);
9. 9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1907);
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 645);
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 lutego 2025 r. w sprawie ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (Dz.U. z 2025 r. poz. 253).
12. Statut Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „ Inki" w Grudnej Górnej.

**§ 1**

Wprowadza się w Szkole Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „ Inki" w Grudnej Górnej

**„ Procedurę postępowania w sytuacjach kryzysowych w szkole".**

**§ 2**

Zobowiązuje się wszystkich pracowników szkoły do zapoznania z procedurami.

**§ 3**

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Szkoły.

**§ 4**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.